

# MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet Közlönye.

SZERKESZTŐI IRODA

Ó-Vár, Bástya-utca 9-ik  
szám.

HAVI FOLYÓIRAT.

KIADÓ-HIVATAL

hova az előfizetési pénzek  
küldendők.

Felső-Keresztutca 1. sz.

<p>Megrendelések A KIADÓHIVATALBA.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre . . . . . 2 frt. Félévre . . . . . 1 frt.</p>	<p>Kéziratok bérmentve A SZERKESZTŐSÉGHE.</p>
--	--	---

## Az erdélyrészi méhész-egylet 1887-ik évi beszámoló közgyűlése.

Egyletünk f. évi beszámoló közgyűlését január 30-án délután tartotta meg, a gazdasági egylet üléstermében.

Elnökölt: *br. Bánffy Dániel* egyleti elnök.

Egyletünk agg vezére, ki mindnyájunk sajnálkozására, már huzamos idő óta gyöngélkedik s ezért gyűlésezéseinken is ritkábban vehetett részt, azt az áldozatot hozta egyletünknek, hogy nem épen kedvező egészségi állapota daczára is megjelent, hogy végezze elnöki tisztét.

Melegen üdvözölte a szép számban összesereglett méhészbarátait. Kitartásra buzdította őket a fáradságos munkában, igérvén másfelől, hogy valamint eddig tette, úgy jövőre is mindent elkövet maga részéről arra, hogy immár virágzásnak indult fiatal egyletünk minél nagyobb lendületet nyerjen.

Többszörös éljenzés hangzott föl az elnök lelkesítő szavaira, s miután az ülést megnyitotta: aelnök *Bodor László* olvasta föl egyletünk múlt évi működésére vonatkozó következő jelentését.

Tisztelt közgyűlés!

Mielőtt a tanácskozás sorrendjét megkezdenénk, engedtessek meg egy rövid visszapillantás a multa, különösen pedig: mit egyletünk az 1886-ik évben végezett.

Főösleges főemlitenem, hogy egyletünknek megalakulása percétől fogva a zászló körül csoportosult méhészbarátok, egyenként is mindmegannyi buzgó előharczosai voltak a nemes eszmének és a lelkesedés, az uttörés nehéz munkájában nem ösmert fáradságot, nem türt lankadást.

Midőn előismeréssel adózunk azoknak, kik a fokozatos haladásra az első és mindenestire a legfontosabb és legnehezebb lépést megtették: sza-

badjon szembe állitanunk az 1886. év eseményeit az előző évekével s szabadjon kimondanunk azt, hogy egyletünk történetében az 1886-ik évnél is voltak kiemelkedő pontjai s ezek között olyan is, melyet a mi történetünkben méltán nevezhetünk korszakalkotónak.

A múlt évben kezdtük meg egy egyleti közlőny kiadását: „Méhészeti Közlöny“ czim alatt.

Átláttuk, hogy gyűléseink, nyilvános előadásaink, bármi lelkes csoport előtt is tartottuk meg: igen szűk körben terjesztik az eszmét; átláttuk, hogy a központon bármi megfeszített erővel kifejtett munkásság is, végeredményében alig-alig tud a vidék, különösen pedig a távoli vidékre kihatni. Erre elég fényes bizonyíték volt, a távolabbi pontokról, méhészeti kérdésekben naponta vett kérdezősködés, tanácskérés, oly tárgyokban, melyek itt, a központon, a többszöri ismétlés következtében már csaknem elévültnek tekintettek. Magok a vidék méhészei és méhészeti barátai sürgették, hogy gondoskodjék egyletünk eszközről, melynek segítségével a távolabbi vidékek méhészei is időről-időre tudomást szerezzenek a központi mozgalmakról, utmutatást nyerjenek a kezdők s megtalálják az irányt, kik a méhészeti kultúrával párhuzamosan igyekeznek haladni.

Mindnyájan átláttuk s azt hiszem, méhészeink között egyetlen-egy sincs, ki meg ne volna győződve arról, hogy az erdélyi részek egyetlen méhész-egylete, ha munkáját hatályosan akarja folytatni: nem nélkülözhetette és nem nélkülözheti többé a sajtót.

Méhész-egyletünk van hivatva, hogy különösen az erdélyi részekben, a méhészeti kultúrának terjesztője legyen. Igaz ugyan, hogy még két, hasonló czélú egylet létezik az országban, az is igaz, hogy egy méhész-egylet működése sincs helyhez kötve s akár melyik egylet előtt is nyitva áll Magyarország minden zuga s nem csak szabadságában áll, de tulajdonképpen hivatása is, nem ösmerve az országgrész, vagy vármegyék közötti határvonalat: terjeszteni az eszmét, melyben hathatós rugója van a nemzeti vagyonosodásnak. De másfelől az is kétségbevonhatatlan, hogy ebben a kérdésben a mily hátrányos az erők tulságos szétforgácsolása, ép annyira meg vannak hátrányai a centralizációnak.

Midőn az erdélyrészi méhész-egylet megalakult, mindnyájan éreztük, tudtuk, hogy miért szükséges az erdélyi részekben is, Kolozsvár központtal méhész-egyletet alakítani.

Távol van tőlünk minden czélzatosság. De midőn elősmerést nyilvánítnunk ama ernyedetlen fáradság, kitartó buzgalom s meglepő eredmény felett, mit a két társ-egylet, ugyszólván rövid idő alatt kivivott: nem tagadhatjuk azt sem, hogy az erdélyi részek aránytalanul nagy mérvben elszigetelve maradtak a méhészeti mozgalmak áramlataitól. Ennek okát hajlandók vagyunk első sorban a kedvezőtlen culturalis viszonyok-

nak tekinteni. Tény azonban, hogy midőn egyesületünk megalakult, hazarészünkben a méhészeti kultúra igen alantós fokon állott. Ugyiszólva semmi nyomát sem tapasztaltuk ama törekvések jó hatásának, melyeket a két társ-egylet már jóval azelőtt, a méhészet érdekében kifejtett. Bérczes hazánk legjobb méz-vidékein is, a gazdag virányzat fölött nem zsongtak méhek. A méhészkedésre igen alkalmas mezőség, a székelyföld s az erd. részek többi vidékein, megmérhetlen kincs volt és van ma is évről-évre veszendőbe, a közöny miatt. E körülmény serkentette munkásságra azokat, kik megpendítették egyesületünk létesítésének eszméjét. Ösmerve a helyi viszonyokat, felhasználva a személyes összeköttetéseket, ösmeretségeket, terjesztettük az eszmét. És sikeresen. Méhészeti köröket alakítottunk. Később meggyőződvn, hogy még az itt-ott létesített, szűkebb körü góczpontok működése sem elegendőleg hatályos arra, hogy a megindított áram elég nagy körben terjessze ki gyűrűjét; meggyőződünk, hogy hatályosabb eszközökre is van szükségünk, hogy ne csak az eszmének nyerjünk meg barátokat, hanem szükséges a folytonos ébren tartás, buzdítás s főként az ösmeretek terjesztése, hogy a kit az eszmének megnyertünk, annak kezébe adjuk a vezérfonalat is, melynek segélyével a méhészetet, mint lényeges jövedelmi forrást, jövőre hasznosíthassa.

A méhészeti vándor-tanítói intézmény, kétségen kívül, hatalmas rugója volt és az ma is, a méhészet terjesztésének, s különösen az erdélyi részekben, hol legutóljára lön ugyan rendszeresítve e hivatal, de annak létesítése után csakhamar tapasztaltuk a különben is kiválóan buzgó vándortanítónk működésének örvendetes jelenségeit. Azonban bármennyire szak-képzett és ügybuzgó legyen is a méhészet vándorló apostola: nem számíthatunk arra, mai viszonyaink között, hogy egymagára képes legyen az ország minden zugában felkelteni, és folyton ébren is tartani a méhészet iránti érdeklődést s a mellett tanítani is. Már magában annál fogva, hogy a méhészeti vándortanítók kerületei tulságosan nagyok: lehetetlen, hogy a tanító az legyen, a minek tulajdonképpen lennie kell. Annyi meg annyi száz községben képtelen még két év alatt is bár egyszer megjelenni, s még kevésbbé lehetséges, hogy egy-egy községben annyi időt töltsen a tanító, a mennyi elegendő arra, hogy hódítsan az eszmének, és tanítsa is a még setétben tapogatózó méhészt. A mai szervezet mellett, — a területek nagysága miatt — aligha tekinthetjük másként a vándortanítókat, mint a méhészet érdekében üdvösön működő ügynököket, kik itt-ott kísérleteket is mutatnak be ugyan, de az első látogatás után csak hosszas idő múlva kerülvén sor ismét arra a községre: igen csekély az, mi az utmutatásból a kísérleti részre esik, a többire nézve meg kell elégednie a vázaltszerű, elméleti, s alig-alig tájékozó utmutatással. A hézag kitöltése — az egyletek feladata. A vándortanító eltávoztása után megjelenik a mi vándortani-

tónk, keresztkötés alatt. Bekopog minden házhoz, hol fölébredt az érdeklődés a valódi méhészet iránt. Tizenkétszer jelenik meg évenként, mindig hozván magával valamit, miből a kezdő és meglett méhész is okul. Időről-időre megadja az utasítást a napi teendők közepett s lapjai mindig nyitva állanak a méhész előtt valahányszor saját ismeretei, tapasztalatai nem elégségesek a biztos továbbhaladásra.

Ezek az indokok vezérelték a választmányt, t. közgyűlés, midőn közlönyünk kiadását határozta el.

És, hogy nem csalódtunk, bizonyítja ama örvendetes körülmény, hogy egyletünk tagjainak száma kezdett szaporodni. Az érdeklődést minden irányban felköltöttük s Közlönyünk 10 füzete kiadása után kiváló méhész-tekintélyek elismerését voltunk szerencsések megnyerni, mint azt, alkalmasszerűleg bátor voltam a t. választmánynak is bejelenteni.

Közlönyünket igyekeztünk e hasznos ismeretek tárházává tenni. Egy kis irodalmi tüzhelyet teremtettünk. Nem csak az erdélyi részekből, hanem a Királyhágón túlról is számosan csoportosultak a körül. S míg egyfelől kiváló méhész-tekintélyeket voltunk szerencsések megnyerni harczosaink táborába, nem zártuk el a sorompót a kezdők elől sem, buzdításul másoknak.

Közlönyünk megindításának indokait s ez által eddig elért czélt a fennebbieken vázlatosan előterjesztvén, meg vagyok győződve, hogy a t. közgyűlés kebelében is helyesléssel fog találkozni a választmánynak a közlöny kiadására vonatkozó intézkedése. Kötelességemnek tartom azonban e helyütt is köszönetünknek adni kifejezést azoknak, kik egyletünk ez iránybani törekvését szellemi és anyagi támogatásban sziveskedtek részesíteni. Az előbbinek köszönjük azt, hogy irodalmi niveaun álló termékeket bocsáthattunk világgá, utóbbinak pedig azt, hogy reménye lehet egyletünknek arra, hogy az irodalmi vállalattal ujabbán magukra vállalt anyagi nehézségeket le fogjuk küzdhetni.

Mert ki kell emelnem, hogy Közlönyünk mult évi kiadási költsége 283 frt 11 krt vett igénybe. És e kiadási többletről lévén szó, a mennyire kellemesen érintheti a méhészet barátait az a lendület, melyet egyletünk a mult évben elért, ellensúlyozza némileg azt az a körülmény, hogy a mult évben kért állami segély megtagadása következtében egyletünk 1886-ban kizárólag önerejére lön utalva. Miután pedig a rendes bevételek a kiadási szükségleteket nem fedezhették, 200 frtnyi kölesönt voltunk kénytelenek igénybe venni az erd. gazdasági egylettől, mit az igen tisztelt egylet készségesen és minden kamat kikötés nélkül volt szives megadni. Az állami segély megtagadásával egyletünkre mért csapáshoz járult még az 1886. évi általánosan ösmert rossz méhészeti év. A különben jól berendezett, s erős családokkal ellátott egyleti méhészet megközelítőleg sem

jövedelmezett annyit, a mennyit remélhattünk. A tagsági díjak nem folytak be elég pontossággal, úgy, hogy a kellő jövedelem hiánya miatt, még a tisztviselők, valóban csekély, esedékessé vált évi tiszteletdíjait sem voltunk képesek kifizetni. Hála ama körülménynek, hogy egyletünk tényezőit a lelkesedés, az önzetlen buzgalom vezeti munkásságukban, és a segélyforrások megcsappanása nem hogy lankasztotta volna őket buzgóságukban, hanem kitartásra és megfeszített munkásságra ösztönözte, attól remélvén egyletünk felvirágzását s azzal együtt az anyagi helyzet javulását; remélvén másfelől azt is, hogy a magas kormány, mely eddig egyletünket a nemes cél érdekében atyai gondoskodásában részesíté, nem fogja megvonni az ideai anyagi segélyezést.

Egyletünk életében, mint igen fontos mozzanatot kell kiemelnem, hogy a mult év folyamán Hunyad- és Csikmegyében indult meg mozgalom, hogy Déva és Gyergyó-Ujfalu központtal méhészeti körök alapittassanak. Remélljük, még ez év folyamán be fog következni a várt esemény, hogy e két helyen méhészköreink lesznek, s így, a már meglevőkkel együtt összesen négy m. kör fog fáradozni abban, hogy hazánk méhészetét egyesült erővel és kitartással felvirágoztassuk.

Végül megemlítem, hogy a már évek előtt megkezdett méhészeti előadások a mult év folyamán pontosan megtartattak. Nyáron a m. telepen, kísérletekkel egybekötve, a méhészeti évad lejárta után pedig, az erd. gazdasági egylet hivat. helyiségében.

A méhészet barátai mindig érdeklődtek ez előadásaink iránt, de örömmel kell följegyeznünk, hogy oly nagy érdeklődést egy évben sem tapasztaltunk, mint a mult évben. A fiatalság tömegesen sietett előadásunkra. Papnövendékek, jogászok, gazdasági tanintézeti ifjuság s mások, minden előadáson megtöltötték a termet, honnan, kétségen kívül, senki sem távozott a nélkül, hogy méhészeti ösmereteit ne gyarapította volna.

Egyletünk működése a mult évben különösen fényes tanúságot tett arra nézve, hogy a göröngyös ut meg van törve, csak további kitartásra van szükség, hogy a magunk elé tűzött nemes cél elérése biztosítva legyen.

A közgyűlés általános helyesléssel fogadta a választmány által tett, és a jelentésben hangsúlyozott intézkedéseket, különösen kiemelvén, hogy az egyleti közlöny kiadása égető szükség volt, azt immár tovább halasztani nem lehetett s az egyletnek erkölcsi kötelessége azt, bármi áldozat árán, továbbra is fenntartani. Az egylet tagjain most a sor, hogy mindenki legyen lelkes apostola a megindított üdvös mozgalomnak, minél több hivat csoportosítsunk zászlónk körül, mert csak ez az egy út, mi existenciánkat huzamos időre biztosítja.

Ezután következett Szentgyörgyi Lajos főtitkár jelentése, melyet sajnálkozásunkra, közlönyünk szűk kerete miatt csak kivonatosan adhatunk. Az érdekes és gondosan átdolgozott jelentésből közöljük a következőket:

Tisztelt közgyűlés!

A midőn egyletünk ig. választmányának mult évi működéséről óhajtjuk tájékoztatni a közgyűlésen megjelent igen tisztelt tagtársakat: legyen szabad mindenekelőtt őszinte örömünket nyilvánítani a fölött, miszerint egyletünk ügyei a már lefolyt hat év alatt mind fokozottabb-fokozottabb mérvben eredményezték a sikert, szemmel látható és kézzel fogható emelkedést. Igen, hat éve már, hogy néhány lelkes ügyfelünk buzgalma, minden nehézségeket leküzdeni bíró lankadatlan kitartása kimondta a „legyent“, s megalkottuk e hazarészben is a méhész-egyletet. De nem akarjuk e helyen történetét adni zsenge egyletünk 6 évi fönnállásának; nem akarjuk felsorolni azon lelkes társak neveit, kik annak bölesőjét ringatták: annak ügyét keblökre ölelték.

Nem hallgathatjuk el azonban, hogy lelkes előljáróink közt, egyletünk élete fölött folyton lebegett egy szellem, a mely biztatott ha csüggedtünk, fölemelt, ha eltántorodtunk, szóval: éber figyelemmel kísért minden lépten-nyomon, s ennek köszönhetjük, hogy ügyünk folyton előbbre-előbbre vitethetett s hogy 6 év leteltével az erdélyi részekben a jelen örvendetesen haladott méhészeti állapot constatálhaló.

E fölöttünk lebegő szellem a mi mélyen tisztelt és szeretett elnökünk, *br. Bánffy Dániel* ur ő excellentiája, ki első megalakulási percünk-től fogva (1880. decz. 26.) istápol minket s utjainkat egyengeti ott, a hol erőnk már kellőkép nem hathat.

1880-ban letettük alapkövét szerény kis épületünknek. Ma már annak fönnállása felől többé kétség sem támadhat. E tekintetben sokat köszönhetünk a közvetlenül munkáló lelkes előljáróknak s számos igazi ügyfelünknek, kik határtalan odaadással igyekeztek elkövetni mindent, hogy kezeikből a munka ki ne szakadjon.

E tényezők szerencsés összetalálkozásának köszönhető mindenestre, hogy visszatekintésünk e pillanatában önérettel mondhatjuk el, hogy munkánkon Isten áldása volt.

Hogy a lefolyt hat év alatt mi munkát végzett ig. választmányunk arról időről-időre jelt kívántunk adni s adtunk is öt év folytán különösen az „Erd. Gazdá“-ban s tiz hónap óta saját egyleti közlönyünkben. Meg vagyunk győződve affelől, hogy ügyfeleink ezt a mi munkálkodásunkhoz hasonló érdeklődéssel kísérték, s kísérhettek is annyival inkább, mert annak csaknem minden mozzanatát igyekeztünk nyilvánossá, s a mennyiben csekély erőnktől telt, tanulságossá is tenni.

Hogy azonban, minden jó ügy idővel gyarapszik és tökéletesül, annak bizonyosága egyletünk ügye is. Mert ha, tisztelt közgyűlés, összehasonlítjuk négy első évünket az ötödikkel, a melylyel éppen most egy éve számolánk el: úgy találjuk, hogy ez volt koronája amazoknak, a mennyiben t. i. az ebben eszközölt munkálkodásunk úgy szellemi, mint anyagi tekintetben sokszorosán felülmulja amazokét.

Mert az első időkben még csak hazulról, a kolozsvári központból osztogatta igazgató választmányunk áldásos utasításait, de már 1885. első napjaiban (jan. 1—3, s május 26—27.) Szentgyörgyi Lajos egyl. főtktár megbizottja személyében neki indult, s kezdte megalakítani az egylet vidéki, illetve megyei köréit Székely-Keresztur és Segesvár központokkal, melyek közül az elsőnek tagjai már azon év folytán 62-re s utóbbié is igen szép számra szaporodott, s mindkét kör központja számára méhcsaládokat s megfelelő üres Bodor-méhlakokat liferált. Kilátásba lett helyezve még egy pár kör megalakítása, de a melyek főmatadorok hiányában, s mondhatni inkább a lefolyt pár méheszeti év mostoha járása miatt még maig sem létesíthettek; azonban teljesen meg vagyunk győződve hogy a mint most állanak e tekintetbeni ki'átásaink, esztendő ilyenkorra ujakról is emlékezendünk meg.

Egyl. választmányunk, a mint az 1886-ik ujévének küszöbét átlépte, azonnal egy saját közlöny megindításán kezdett töprengeni; conferentia conferentiát ért, s már február végére oda érlelődött a dolog, hogy lapunk előfizetésre való fölhívását 500 példányban szétküldhettük s ápril 15-én az I-ső számmal tagtársainkhoz be is köszöntöttünk. Szerkesztőül a méhészet terén is igen tág körben ismert derék egyleti I-ső alelnökünket, Bodor László kir. törvyszéki bírót nyertük meg, ki már e rövid idő alatt is lapunknak tekintélyt vivott ki.

Sajnálattal kell azonban fölemlitenem, hogy midőn közlönyünk kiadásával egyletünk újabb anyagi terhet vállalt magára, midőn a folyóirat költségein kívül még számos teher nehezedett az egyletre, melyekre nem nyújtottak fedezetet az egyleti rendes bevételek, a midőn minden reményünk abban volt, hogy a földm., ipar- és keresk. miniszter öngyméltósága anyagi zavarink közepette kegyes leend segélyezésben részesíteni, mint tette azt atyai gondoskodással a megelőző időkben is: folyamodványunk, a kedvezőtlen országos pészügyi viszonyok miatt, elutasító válasszal küldetett le.

Elképzelhető volt helyzetünk.

Megtagadva tisztviselői, kezelői, építkezési, szóval mindennemű biztosra számított fillér, s hogy mégis menjen a dolog a maga kívánt módja szerint! Mondhatjuk nagy próba volt; de azért nem engedték a vihar játékanak már kincsekkel, jómóddal megrakott hajónkat. Megtagadtunk ma-

gunktól mindent, s fordítottuk minden krajczárocskánkat a legnélkülözhetlenebbek fedezésére; hagytuk tiszteletdíjaink, tervezett építkezéseinket jobb időkre; futottunk, fáradtunk s még 200 frtot az erdélyi gazdasági egylettől kölcsönözni is kénytelenítettünk; de egy egész hazarészi vagyont a bizonytalan sorsnak kitenni teljességgel nem láttuk helyén.

Egyletünk ig. választmánya a lefolyt évben tizenegy ülést tartott s ezeken közel 300 határozatot hozott. Elintézetlen ügy egyetlen-egy maradt, t. i. tagdíjaikkal régebbi időről hátralekván levő tagok komolyabb fölszólítása; de ez is folyamatban van s mielőbb megoldást nyerend. A rendes választmányi üléseken kívül, a mult egyleti évben is megtartattak az eleitől fogva gyakorlatba vett téli méhészeti estélyek, melyeken a méhészet körébe tartozó minden sarkalatosabb dolgok előadattak s eszmecsere utján megvilágítottak. Az estélyeknek kiváló élénkséget kölcsönzött a k.-monostori gazd. int., unit. collegium és tanítóképezde, gazdasz, pap-és tanító jelöltjei tömeges résztvéve, buzgó látogatása. S hogy ez jövőre még nagyobb mérvben eszközölthessék, átiratokat intéztünk mindhárom intézeti fiatalság előljáróságához, illetve önképzőköre, püspöke és tanfelügyelőjéhez.

Alapszabályaink értelmében ez évben is eszközöltünk méh- és méhtermény kisorsolást 25 frt 60 kr értékben s mindössze 37-en részesültek évdíjaikkal rendben levő tagtársaink nyereseményekben.

Ezenkívül pedig tavasztól késő őszig nyitva állott házsongárdi mintaméhesünk a látogatók tanulmányozási czéljából, hol Albu József egyl. al-elnök és minta-méhes igazgató társunk s más elnökségi tagtársaink kiváló szakértelemmel osztogatták minden adta alkalommal a kellő utasításokat.

Vidéki köreink is igyekeztek elkövetni minden lehetőt ez évben is arra, hogy szerény tüzhelyeik kellő meleget nyujtsanak kis testületeik tagjainak. S mindezek daczára mégis némi lehangoltság huzódott át az egész nyári saisonon a miatt, hogy kellő mennyiségű mézhez nem juthattak méheink.

Egyletünk területén, — és pedig kivált Szolnok-Doboka és Besztercze-Naszódme gyékben igen szép méhészeti mozgalmat indított meg Abend András e kerületen működő tanár üg y társunk s ugyszintén Déva vidékén is; s dicséretére legyen mondva, kellő melegséget és erélyt fejt ki a tanár ur egyletünk érdekében.

Örömmel jelezhetjük, hogy egyleti 99 családra készített pavillonunk egy pár hiján teljes és pedig oly jó karban tartott s illetve betelett családokkal, hogy csak egy kevéssel legyen mézesebb mezejök méheinknek a következő, mint a mult volt, igen szép jövedelemnek néz elébe egyletünk.



A lefolyt évben méz- és méh-terményekből csupán 130 frt 30 krt vétethetett be. Az egylet összes bevétele — ide értve a kölcsönvett 200 frtot is — 752 frt 39 krt tesz; ebből levonva a 713 frt 51 krt, marad 38 frt 88 kr.

E pénztármaradvánnyal szemben terhek . . . 603 frt 31 kr.

Az 1887. évi előirányzat szerint bevétel lesz 360 frt,

” ” ” ” ” kiadás ” 1395 frt 87 kr.

Marad fedezetlen 1035 frt 87 kr.

Mely összeget ig. választmányunk államsegély útján remél fedezhetni, melynek ügyében e hó 24-én el is küldtük kérésünket.

A részletes 1886. évi zárszámadási és 1887. előirányzott kimutatás különben külön iven egész terjedelmében megtekinthető.

A lefolyt évben volt egyletünknek mindössze 344 tagja (a megelőző évben 238.) Ezekből tiszteletbeli 4, alapító 38 (tavaly 29); rendes 288, (tavaly 192) s pártoló 14.

A telek értéke, pavillon, ideiglenes méhszin, a méhcsaládok értéke, az ujonnan épített ház (1111 frt), könyvtár, tanulmányi szempontból hozatott holmiségek: a h á r o m e z e r f o r i n t o t j ó v a l f ö l l ü l h a l a d j a.

Habár az évi szaporulattal szemben igen csekély a visszavonuló társak száma, mégis szomoruan kell fölemlitenünk, hogy négy, névszerint: dr. Bartók István, Szemerjai Károly, Mihálcz Elek és gr. Esterházy Miguel kilépésüket jelentették be. Szabó Ferencz és Szilágyi György, rendes társainkat pedig kiragadta a halál sorainkból, — béke poraikra!

Midőn e sajnálatos s illetve szomorú eseményeket jelezzük, — tisztelettel hozzuk a közgyűlés tudomására, miszerint évközben két vál. tagsági helyet Antónia János és Mucsi József tagtársakkal töltöttünk vala be, melyre nézve utólagosan, tisztelettel kérjük a közgyűlés jóváhagyását.

Ezekben föltüntetni óhajtván egyletünk kebelében az 1886-ik évben történt mozzanatok, intézkedéseket, nyugodt lélekkel bizzuk annak elbirálását a tisztelt közgyűlésre.

A közgyűlés tudásul vevén a főtitkár jelentését egyhangu elösmérését nyilvánította az igazgató választmány múlt évi működése felett.

Felolvastatott a pénztárvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint: 1885. végén volt pénztár maradvány 45 frt 32 kr., 1886. év összes bevétele: 752 frt 39 kr., kiadás: 713 frt 51 kr., pénztármaradvány 1886. év végével 38 frt 88 kr.

A közgyűlés tudomással veszi a jelentést s a pénztárnokot fölmentette a számadás terhe alól.

Ezután tárgyalatott az igazg. választmány által heterjesztett költségvetés. A benyújtott tervezet egyhangulag elfogadtatott. A jövő évi be-

vételekkel szemben a kiadási előirányzat 1305 frt 87 kr., mely összegből 1035 frt 87 krra nem lévén fedezet, a hiány államsegély útján fedezendő.

Az indítványok során B e n k ő J ó z s e f tagtárs előterjeszti, hogy a közgyűlés szavazzon jegyzőkönyvileg köszönetet az erd. gazdasági egyletnek ama hálára kötelező szivességért, hogy egyletünket, a múlt évben 200 frtnyi kamatnélküli kölcsönben részesíté.

Egyhangulag elfogadtatott.

V e l i c s K á r o l y indítványozza: intézkedjék az egylet az iránt, hogy A b e n d A n d r á s, VI. kerületi méhészeti vándortanító a mezőszégi látogatásait ez évben tegye meg a tavaszi időszak alatt, hogy a mezőszégi méhészei, kiket eddig Abend a nyári hónapokban szerencsételtett, a tavaszi teendők iránt is nyerjenek gyakorlati útmutatást.

Elhatároztatott, hogy az egylet igazg. választmánya G r a n d M i k l ó s m. felügyelő közvetítésével tegye meg ez irányban a szükséges intézkedéseket.

B e n k ő J ó z s e f tagtárs indítványozza, hogy Abend András VI. kerületi m. vándor-tanító lakásának Kolozsvárra leendő áttétele iránt teendő intézkedésekre utasíttassék a választmány. Hogy a vándor-tanító működését kellő siker koronázza, szükséges, hogy az erdélyi részek egyetlen méhésztársulatával összehangzásban járjon el. Az egylet és vándortanítói intézménytől csak rendszeres, harmonikus működés után várhatunk fényes eredményt. Általánosan elismert tény, hogy Abend András a méhészetnek nemcsak szakértő, de lelkes apostola is, de a központtól távol esvén állandó lakhelye, a közvetlen és gyakori érintkezés hiányainak hátrányai nem vitathatók el.

Utasíttatott az igazg. választmány, hogy a kérdésben legjobbnak vélt intézkedéseket tegye meg, magáévá tevén indítványozó abbéli véleményét, hogy a m.-vándortanítónak a központba beosztása üdvös hatású leendő a méhésztársulat és méhészeti ösmeretek terjesztésére.

Alelnök előterjeszti, hogy S e b e s t y é n Mihály curiai bíró volt az, ki a fogházak ipar-üzletében, az olcsó mű-kaptárak gyártását meghonosította, s ez által megnyitotta az utat, hogy a szegényebb sorsu osztály is megszerezhesse a mű-méhlakot. Ez intézkedésnek köszönhető, hogy az ezerekre menő mű-méhlak szétküldése által, különösen az erdélyi részekben, a műméhészkedés nagyobb mérvet kezdett ölteni; neki köszönhető, hogy nemcsak a kaptárak lönek nagymérvben terjesztve, hanem a nép megkapta a kezelésre vonatkozó utasításokat is; neki köszönhető, hogy ez iparág, mely különben az igazságügyi kormányzatnak ugyszólva mitsem jövedelmez, ma is folyamatban van: indítványozza, hogy választassék meg Sebestyén Mihály tiszteletbeli tagnak.

A közgyűlés egyhangu éljenzéssel fogadta el ez indítványt.

Főtitkár kiemelvén Grand Miklós m. felügyelőnek az országos méhészet és egyletünk érdekében tett fáradozásait, bokros érdemeit, indítványozza, hogy szintén választassék tiszteletbeli tagnak.

Egyhangú éljenzés mellett fogadtatott el a főtitkár indítványa is.

Végül köszönetet nyilvánítván a közgyűlés br. Bánffy Dániel elnöknek az egylet érdekében tett fáradozásaiért, valamint Bodor László alelnöknek az egyleti Közlöny szerkesztésével járó munkának közmegelegedést kiérdemelt teljesítéseért, az ülés  $1\frac{1}{2}$  órákor véget ért.

## Speculativ étetés vitakérdéssé vált megoldásához.

(Vége.)

Azt Berlepsch nem mondta, nem is merte volna mondani, mert jól tudta azt, hogy kedvenceink hatalmunkban vannak, de legfőképpen azért, mert tudta, hogy az a „fizikai lehetetlenség“ nem forog fenn, mely miatt a lehetőségről S. ur lemondott. Csak az a kár, hogy ott kutatott, hol vizsgálódásai által felfedezett tényállástól épen nem függ a lehetőség. S. ur kívül a kaptáron kereskedett, a helyett, hogy belől tett volna kísérleteket. És ha már azt nem tevé a kívánt eredménnyel és több figyelmet fordított volna a szakirodalomra, akkor talán nem úgy nyilatkozna. — Hogy pedig csakugyan tévuton kereskedett, az nem nehéz dolog bebizonyítani.

Felhozza S. ur, hogy a méhek egyszerre keveset birnak a himporés lisztből fölvenni és azért sokszor le s fel kell repülniök, a mig kellően meg birnak rakodni, mert állva lábon nem birnak rakodni, végre hogy nincs annyi hely a sok méh számára, t. i. a repülésre, mert csak úgy birnának megrakodni és állva nem stb.

Igaz, hogy keveset birnak felvenni, de külbehordásnál nem is lehet másként; mégis kell rakedniök, mert különben, ha minden szájokba férő kis adagocskával haza kellene vonulniök, hova jutnának akkor szegénykék, így is agyon dolgozzák magukat: úgy nem is léteznének. Tehát csak rakodjanak tetszésük szerint, ha mindig fölemelkedve is; csak ne jöjjenek kevéssel, ha van miből megrakodniök, miután a kaptárban úgy sem rakodhatna meg annyi sok méh, mert igaz, hogy nincs arra hely; de általában egynek sem.

Hanem az is igaz, hogy a kaptárban kellő megrakodásra, repülésre nincsen semmi szükség és így megszűnnék a „mechanikai működés feltétele is.“

Azon feltevésre pedig, hogy a méhek csak szárnyaikon tartozkodva képesek megrakodni. Annyit mondok, ha S. ur figyelmesebb megfigyelést

tett volna, bizonyos meg kellett volna látnia azt is, hogy egyesek a lisztből, mint a virágon, állva is képesítve vannak megrakodni.

Pedig hát ez képezi a „fizikai lehetetlenséget“ Schopf ur szerint. Azaz képezném ismétlem, ha szükség volna a megrakodásra a kaptárban és ha az a szükség, csupán repülve volna intézhető, ámde sem a rakodás, sem pedig a röptétre nincs szükség, utóbbira annál kevésbé, mert azt lábon állva is végezhetnék. És így éppen nem forog fenn semmi fizikai lehetlenség. De tegyük fel azt az esetet, hogy megrakodnának állva; mi cél, vagy előny volna elérve általa? éppen semmi; sőt egy dologból kettő. Mert ne higgye azt senki, hogy a virággal terhelve haza térő méh azon a módon képes rágóival terhelni apránként első lába segítségével elhelyezni a czellákba, közvetlen pedig rágóival el nem éri; ha pedig lábakkal érintené, akkor mind a kaptár fenékre potyogna, mert koránt sem áll az oly erősen, hogy az első lábérintés le ne berhelhetné helyéből. Figyeljük csak meg, midőn egy-egy 3 mm. átmérőjű gömb himporral jó haza; öröm nézni azt az óvatosságot, melylyel léptet a röpdeszken pipiskedve befelé, hogy valahogy le ne verődjék terhe és mégis leesik; nézzük aztán, hogy fogják a többiek körül, a mennyi hozzá fér és mennyit felbir belőle egyszerre rágóival szájába veszi, avval megy tovább, helyet adva többinek, s fordítja oda, hova kell; úgy tesznek minden elhullott virággal. Szintén körül fogják a terhelt méhet, szedik el tőle és helyezik el, etetik a fiakat és ők is esznek belőle, mert ösztönszerűleg tudják, hogy annak nem a kosárákba van többé a helye, hanem a czellákba, mint akár egy csepp méznek. Az az együttes erő csak úgy végez a liszttel is. Ha p. o. a kaptár fenékre tesszük a lisztet, akkor midőn a természet semmi virágot nem ad, mert mihelyt az bekövetkezik, és bármily keveset kívül kapnak, természetes, hogy ott hagyják, a szabadban is ép úgy, mint a kaptár fenékén, az tudni való. Alkalmassint így járt S. úr is.

Hanem én nem ajánlottam soha, különben sem melegen azt senkinek, hogy a lisztet felhordás végett a kaptár fenékre tegye; az kevés, hanem azt, hogy rendes rakodó helyére a virággal, a költés mellé, honnan nem kell felhordani sem, csak behasználni, és nem a maga valóságában, mert azt nem sokáig használhatjuk. Ellenben előkészítve még nyáron is felhasználják. Hogy miként kell preparálni, azt le irtam ugyan az idézett lapokban. Most azonban leírom itt is még egyszerűbben, mint ezelőtt.

$\frac{1}{2}$  kiló liszthez csak öt deka cukrot veszünk, ezt darabonként jól hozzá kell egy citrom hajához dörzsölni azután egy pohárba tesszük és csak kevés vizet töltünk rá, melylyel elolvadjon a cukor, -- addig a lisztet egy tiszta lábosban folyvást kavarva megpirítjuk halvány zsemleszínre, azután bele töltjük a felolvasztott cukrot és újból kavarjuk mindaddig, mig teljesen ki nem szárad a nedv belőle, ekkor levesszük; midőn kihült

adunk bele 10 gramm apróra tört paprikát; jól el keverjük, s készen van a mesterséges himpor.

Ezt a méhek még akkor is felhasználják, midőn már virágport is látjuk, hogy itt-ott hoznak egyesek. A paprikát — megjegyzem, hogy mellőzni nem kell, mert azt annyira kedvelik a méhek, hogy tisztán magára is elhordják; sőt kora tavaszon ott hagyják a lisztet érte, midőn javában hordják. A lisztre mézzel kell őket rászoktatni. Ellenben a paprikát felkeresik méz nélkül is, még a piacon is nagy bajt okoznak a kofáknak, a hol paprikát árulnak. — A kaptárban nem a hátulsó lépekbe, hanem közelébe a méhcsoporthoz, egy üres lépes keretet megtöltünk vele, és belől fordítva a liszttel telt részt, beakasztjuk az előtte való keretrendes közelébe, a többit utánna kívül s nincs rá gondunk egyhamar, mert jócskán bele megy a fél keretbe is. Két oldalba nem is lehet tenni, mert lapjára fordítva tölthető meg. Evvel ellehet látni a méhet, mihelyt egy pár napig kijárnak és a tisztuláson keresztül estek. Biztosítok mindenkit, hogy mohósággal hozzá nyulnak, és nemcsak fogyasztják, hanem 24 óra mulva már meg lehet látni, hogy a czellákba pépet csinálnak belőle. Be is vonják a felületét, mint a himporral teszik. Ugyanazt lehet látni a tiszta lisztnél is, csak oda kell adni, mint mondám előbb is. Ha több a liszt, csak abban az arányban adunk hozzá czukrot is. A paprikát lehetne akár felét is tenni, mert mondom, nagyon szeretik, de az drága, tehát csak a szagáé.t. És bizonyos vagyok arról, hogy meg fog győződni szavaim valóságáról, ha próbát teend, bárki.

Ime t. X. ur, merem reményleni, miszerint az előadottak értelmében megfejtém, nem csupán a feladvány értelmét, hanem kimutattam azt is, hogy S. urat ez iránybani felületen kutatása csak oly lényegtelen eredményhez vezette, mely még azon esetben is nélkülözné a természetes tényállás valóságát, ha t. i. az ellenkező már ezek előtt tényleg be nem volna bizonyítva.

Az áll különben, hogy ama mechanikai működések feltétele, melyekhez a méz, illetve a folyadék és a virágpor szállítása kötve van, — nem ide vonatkozik ugyan, — de ha tekintetbe vesszük, tagadhatlan, hogy óriási különbség van. Hogy utóbbi gyűjtése és szállítása sokkal több bajjal jár, tudvalevő dolog. Hanem az talán jól van úgy, mert különben rablás alkalmával a himporra is kiterjedne a méhek figyelme, és egy megárvult család mindig nagyobb virágpor készletét elhorgásznák a mézzel együtt, így azonban nincs arra példa, hogy azzal is bajlódjanak.

És most, miután nekem szolgált a szerencse, Berlepsch felhívása értelmében eltalálni a liszt-etetés módját. — Felhívom tehát mindazon t. méhésztárs urakat, a kik érdeklődnek és előnyeit élvezni kívánják, mél-

tassák még b. figyelmökre, a mit a liszt-etetés ügyének tanulmányozása alkalmából tapasztaltam.

A himpor nyári eledele — kenyere a méheknek. És mint ilyen, egyik legfőbb tényező is a méhek virágzó munkaképes életerejére; mert valamint képzelni sem lehetne a méhek áttelelését méz. vagy hasonló folyadék nélkül és az építkezést: épügy nem volna lehetséges a nyarat átélniök virágpör nélkül. Virágpör nélkül nem lenne szaporulat: elfogyna a mézgyűjtő erő és vele az élet is. — Hanem télen, midőn tétlenségre vannak kárhóztatva, annál jobb, mentül kevesebb himport élveznek, kevesebb bélsárt kapnak. Azért jobb mindazt a lépeket, melyekben sok a himpor, betelelés alkalmával kivenni és tavaszig szellős helyen tartva, megóvni a penészedéstől. Mert különben is kár volna azt behagyni, mivel tagadhatlan tény az, hogy a jelenleg általában divó borított kaptárak a mily bizonyos, hogy megóvják méleinket a fagyás ellen, ugy bizonyos az is, — hogy a himpor megpenészedvén, mintegy megkövesedik bennök, melynek kitakarítása aztán iszonyú sok munkát ad a méheknek, mert le kell a lépczellák oldalait alapjáig rágniök, a míg ki bírják mozdítani helyéből. — Jobb tehát azt tavaszkor elosztva, visszahelyezni. Tudni való azonban, hogy az mind nem elégséges a tavaszi nagy szükséglet kielégítésére. Azért pótolni kell legalább addig mesterséges himporral, míg a természet a valódit meg nem adja. Ismétlem, addig a tiszta liszt is jó szolgálatot tesz.

Ne sajnáljuk tehát méheink egyik legfontosabb szükségletét pótolni, miután ép a himpor az, mit a természet aránytalan szűken ad: annyira, hogy minden rendes viszonyok közt élő kis és nagyobb törzs, mindig felbírja azt használni. És mihelyt annyira csökken a napi behordás, hogy a szükségletet ki nem elégíti: azonnal be kell szüntetniök a nagyobb mérvű fiasítást.

Ahol pedig még azontúl is nagyobb készlet himport találunk a szokottnál: bizonyosak lehetünk benne, hogy ott nincs a dolog rendén, — mert szünetel a peterakás, és nincs fiatal nemzedék, mely azt fogyasztotta volna. Okozhatja azt mesterséges és természetes anyacsere, kimerülési állapot, vagy annak közalgése és a mi rosszabb — álynyás állapot is.

Ellenben tapasztaltam, hogy mindazon hibátlan, de magokra hagyott fiatal rajok, melyek éhenhalva hullanak rakásra, egészen kiélik a himport is; mert a költésen kívül tiszta üresek a lépek, melyekben nyoma sem maradt a himpornak.

Ez és más ide vonatkozó körülményekből azt a tanuságot meritém, hogy rövid ideig a méhek sem halnak meg éhen, ha himport és vizet kapnak. Valamint azt is, hogy a fiatal nemzedék táplálására nagyon is kis részecske mézet; hanem annál nagyobb rész himpor és vizet használnak fel, és pedig a maga valóságában, a mint a természet adja. Ugy

helyezik azt el készletben is a czellákba. Egyik himpor, ha izleljük keserű, a másik émelygős édes, a harmadik csipős és izetlen.

A virágpor omlós mind, ellenben a lisztből berakott pép, melyet még május havában is lehet találni a virágpor között rétegekben — ragadós és valóságos nyers tészta ízű. Utóbbinak tulajdonsága adá nekem azt a gondolatot, hogy a lisztet meg kell piritani tüzőn, miáltal elveszítse ragadós voltát a lisztben levő keményítő rész, s az által is hasonló omlós legyen a természetes virágorhoz.

A here-pondrók pedig az átváltozás ama stadiumáig fejlődve, midőn himporral telt belekkel részben már be is vannak pecsételve: ezek összes nedvtartalmukkal együtt megizelve — kóstolva — kesernyés savanyó inkább, mint édes: holott még a mézeczetnek is megvan a maga édes íze. — Ha ezt a t. olvasó el nem akarná hinni, világért sem mondanám neki azt a gorombaságot, hogy kóstolja meg, mert azt én sem tevém,\*) hanem egy pajkos szolgálom elkövetett csinja által jutottam tudomásához; ki is két tudatlan szegény emberrel követte el azt a tréfát, hogy fiaslépet adott nekik, kérelmükre, midőn lépesmézet kértek tőle; majd megszakadt aztán a kópé nevéttében, midőn azok káromkodva köpték ki a himportól sárga színt nyert különben tejszínü fehér leve, és esküvel állították, hogy az a méz keserű-savanyu.

Elég, hogy a felsorolt körülményekből következtetem, miszerint a fiatal nemzedék kevés mézet fogyaszt, hanem inkább az éleny tartalmu himporra van szüksége. — Azért mihelyt láttam, hogy arra szükség van, nyáron is jó eredménnyel etettem a piritott lisztet; sőt tiszta lisztet is adtam még a közönséges vessző-kasokba is. Ezeket felvettem és füsttel kissé félre tereltem a méheket és a mennyre lehetett, beraktam kanállal a lépekre és tollal bele terítém. — Végre még egy pár szót az itatásról:

Vizet pedig Czibolcz-féle palaczk hiányában, legegyszerűbben szintén csak egy lépet kell tele itatni vízzel és beakasztani a költőtérbe, de csak akkor, ha a méhek egy-két napig, sőt több ideig ki nem járhatnak.

*Ábend András.*

## A méz-eczet készítéséről.

### I.

Örömmel tapasztalom, hogy az erdélyrészi méhész-egylet Közlönye nemcsak kizárólag a méhészet körébe vágó dolgokat ölel föl, hanem, hivatásához képest, a méhészeti productumok kellő hasznosítására is kiter-

\*) Tudományos czéltől már kolerás beteg ürüléke is volt izelés tárgya; mi az a czellák tartalmához képest? (Szerk.)

jeszti figyelmét s e téren, mint egyedüli úttörő, kétségen kívül, hasznos szolgálatot tesz a termelőknek. Mézes-kalács és méz-limonádé készítésből nem sok hasznot várhatnak méhészeink. Az az ipar-ág, mely eddig legnagyobb mérvben vette igénybe a méz-termelést, napról-napra inkább kezdi használni a surrogatumokat; a mű-méz, a szirup-kotyvalék, olcsóságánál fogva naponta kapósabb. A valódi méz helyére utánzatokat állítanak s a vegyészeti tudomány haladtával hova tovább sűrűbben fogunk találkozni utánzatokkal, hamisítványokkal. Ezért szükséges, hogy a méhész, ha valódi értékét kívánja nyerni fáradságosan megszerzett termelésének: feldolgozott állapotban hozzan forgalomba annyit, a mennyit csak képes s csekély fáradtsággal többszörözze meg azt a jövedelmet, mit a nyerstermény adhatna.

A méz-eczet, a cognace, méhsőr, mézbor készítés által bizonyára igen felfokozhatjuk a nyers-méz termény árát. Egy kiló méz öt liter jó méz-eczetet ad, s ha számításba vesszük, hogy egy kiló méznek szesz-tartalma körülbelül 35°, hogy egy kiló mézből több mint egy liter méz-cognaceot készíthetünk; ha vesszük, hogy 4 liter jó méh-sörhez csak 1 kiló méz kell, s ugyan annyi mennyiségű mézből mintegy két liter kiváló jó méz-bort készíthetünk, megfelelő eljárás mellett: könnyen felfogható, hogy mit nyerhet az a termelő, ki mézét nem adja el szöszön-boron, hanem feldolgozott állapotban bocsátja piacra. Vegyük számításba még a hulladékokat. Főleg nagyobb méhesekben. Bizony számot tesz az a méz, a mi csak hulladék számon vehető. Ezt is meg kell becsülnünk. A gondos méhésznek egy parányi mézet sem szabad veszendőbe hagynia. Még kevésbé a viaszot, mely értékesebb a méznél.

Ez uttal azonban csak a méznek eczet-készítésre felhasználásáról van szándékom előadni, hosszas éveken át szerzett tapasztalataimat. Kapcsolatosan a „M. K.” mult évi okt. és novemberi füzetében elmondottakkal.

Az eczet-erjedés annál gyorsabb és annál tökéletesebb, mennél inkább keresztül ment a folyadék, miből készítjük eczetünket, az alkohol erjedésen, vagyis: minél jobban kiforrt a mézbor. Ezért, kétségen kívül hátrányos, ha az eczetet olyan mézes vízből készítjük, mely előbb a rendes erjedésen nem ment keresztül. Az eczet gyors előállításához szükséges továbbá a külső levegő behatása. Soha se készítsük tehát az eczetet zárt edényben. Nem hibáztathatom eléggé azt az eljárást, mit némely méhész-nél is tapasztaltam, hogy a mézes vizet, jobban mondva mosadékot, eczetes hordóba önti soronként, úgy a mint gyül, azután néhol bedugják, s így elzárják a hordó tartalmát a lég befolyásától, vagy nyitva tartják s így a veszedelmes és utálatos eczetnyű tenyészésnek nyitnak utat, megrontván az eczetnek valót. A mézes vizet, mielőtt eczetet készítenénk abból, hagy-